

Onder de mast

DE BEGINSELEN VAN HET KONINGSCHIETEN...

Gerico de Vries

Inhoud

Voorwoord	3
De traditie	4
Weg met het toeval	4
Mentale voorbereiding	4
Meenemen.....	5
Onder de mast	7
Het schietterrein	8
De schiethouding	8
Het schieten	10
De tactiek	11
Tot slot	13

Copyright © 2016 GCI de Vries, Gendt

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

ISBN 978-90-825804-0-2

9 789082 580402

Onder de mast

Voorwoord

Eind augustus, begin september begint het weer te kriebelen. Het vooruitzicht van de naderende kermis en dat betekent dat het oude koningspaar afscheid gaat nemen. Maar ook dat er nieuwe kandidaten (in het geheim) bezig zijn met de voorbereidingen voor *hun* koningsjaar. Nadenken over de kleding, nog even de tuin opknappen, het kapsel in model laten brengen. Maar wat wordt de spanning groot, als onder de mast blijkt dat meerdere schutters dezelfde ambitie hebben. Of erger nog, de persoon voor jou het laatste stukje hout voor je neus van de pin schiet. Je ziet het koningschap aan je voorbij gaan. Weer een jaar wachten op een kans...

Eén belangrijk aspect wordt in de voorbereiding vaak vergeten. Hoe zorg je ervoor dat jij degene bent die het laatste stukje hout van de pin schiet? Dit boekje biedt de aanstaande koning inzicht in wat er allemaal bij het schieten komt kijken. Onder de mast moet het immers allemaal gaan gebeuren.

Garanties worden niet gegeven! De 'klos' heeft zijn 'eigen wil'. Maar alleen met raak schieten vergroot je maximaal de kans om koning te worden. Dit boekje helpt je met praktische aanwijzingen bij de voorbereidingen en het schieten zelf.

Bij het schrijven van dit boekje hebben de gebruiken en tradities van Schutterij Gijsbrecht van Aemstel in Doornenburg en Honderd Morgen met betrekking tot het koningschieten model gestaan. Daarmee zijn de aanwijzingen echter niet minder waardevol voor schutters binnen andere schutterijen, schuttersgilden, kringen en federaties van gildebroers en –zusters. Doe er je voordeel mee...

Veel plezier met de voorbereidingen en succes met het koningschieten ***onder de mast!***

De traditie

Onder de mast is de titel van dit boekje en een geveugelde term, die in de schutterswereld leeft en heeft betrekking op het prijsschieten, konings- en keizerschieten. Een traditie die vele schutterijen en schuttersgilden al eeuwen in ere houden. Meestal wordt het konings- of keizerschieten vooraf gegaan door prijsschieten. Daarvoor wordt een houten vogel op een hoge paal (en tegenwoordig in een schietbak) bevestigd. Leden van de schutterij of schuttersgilde schieten bij het prijsschieten om beurten op de kop, de beide vleugels en staart. Daarmee zijn voor de schutters prijzen te winnen.

Als de prijzen zijn verdeeld onder de leden, dan is het tijd voor de schutters die willen strijden om de hoogste eer binnen de schutterij of schuttersgilde; het konings- of keizerschap. De kandidaten schieten om beurten op de romp van de vogel (de klos). De schutter die het laatste stukje hout eraf weet te schieten, mag zich koning of keizer noemen van de schutterij of schuttersgilde.

Deze traditie kent in Nederland en daar buiten vele variaties. De kern blijft steeds het zelfde. De kandidaten zullen hun schoten moeten verzilveren om de hoogste eer te behalen.

Weg met het toeval

Een goede voorbereiding is het halve werk, wordt vaak gezegd. Dat is zeker waar, ook als het om koningschieten gaat. Laat niets aan het toeval over! Je zult misschien denken, wat kan ik dan voorbereiden? Meer dan je op het eerste gezicht denkt...!

De beste voorbereiding is zorgen voor 'goede zin'. Want wat er ook gebeurt, het is tenslotte kermis, dus tijd voor een knallend schuttersfeest!

Mentale voorbereiding

Een goede voorbereiding geeft rust. Dit geldt voor de voorbereidingen voor het schieten, maar juist ook voor alles wat er omheen moet worden geregeld. Daar moet je niet meer aan hoeven denken als je staat te schieten. Denk in de voorbereiding bijvoorbeeld aan de volgende zaken:

- ❖ Bereid je erop voor dat er meerdere kandidaten kunnen zijn. Meerdere kandidaten verkleinen statistisch gezien je kans op een goede afloop, maar het voordeel ga je halen door goed voorbereid te zijn.
- ❖ Verdiep je vooraf in het reglement van de schutterij, dat voorkomt verrassingen. Vraag na wat de verplichten zijn. Hoe ziet een programma van

de schutterij er door het jaar heen uit? Waarbij moet het koningspaar aanwezig zijn? Kortom wat wordt er van jullie verwacht? Kijk ook naar de financiële gevolgen daarvan. Denk daarbij aan de kosten van het kermis vieren zelf, het koningszilver, het inhalen van de koningin (waar door de aanwezigen de nodige consumpties worden genuttigd), vervoer van en naar de feestlocatie, presentje voor de jeugdvedeliers (dinsdagavond), etc. Het bestuur van de schutterij kan je hierbij helpen en vragen beantwoorden. Maak daar gebruik van.

- ❖ Zorg dat je een groep mensen om je heen hebt die je steunen en helpen met de organisatie. Als je in het kermisweekend de organisatie uit handen kunt geven aan anderen, dan scheelt dat veel kopzorgen. Denk ook aan de bezetting van de troon voor de kermisdagen. Want samen het feest van het koningschap vieren is subliem.
- ❖ Bereid jezelf, maar ook je gezin voor op wat er komen gaat. Bedenk welke kleding jullie willen dragen gedurende de kermis. (Kopen, huren, lenen en combineren.) Eventueel een kapster die de coupe verzorgd, zodat jullie er perfect uit zien. Zitten de danspassen van de dansschool er nog goed in voor de openingsdans?
- ❖ Vraag vooral ook andere oud-koningsparen om tips en adviezen. Zij hebben tenslotte de ervaring al op zak.
- ❖ Na het koningsschieten gaat alles in een stroomversnelling en moet je op tijd weer gereed zijn voor de eerste avond. Zorg dat alles gereed is voordat je naar de wei vertrekt, zoals avondeten, kleding, etc.
- ❖ Zorg dat je uitgerust op de wei verschijnt. Onderneem in de ochtend geen zware klussen, maar zorg voor een beetje prettige afleiding. Alle voorbereidingen kunnen het beste al gedaan zijn.
- ❖ Verwacht je dat je last krijgt van spanningen, neem dan één paracetamoltablet. Dat zorgt dat je iets rustiger bent tijdens de wedstrijd. Drink om rustig te worden juist niet teveel alcoholische dranken.

Meenemen

Om jezelf maximaal te ondersteunen bij het schieten zijn er ook een aantal voorwerpen die je uit voorzorg mee kunt nemen:

- ❖ Afhankelijk van de opstelling van de schietmast en affuit (vaak richting zuiden) kan de zon of felle lucht parten gaan spelen. Het is dan handig om een zonnebril en petje (met klep) mee te nemen en te dragen tijdens het schieten.
- ❖ Een kleine verrekijker wordt meestal vergeten, maar is erg handig. Zeker als de zon schijnt of de lucht fel is, kun je moeilijk zien hoe het is gesteld met de klos. Met de verrekijker kun je na de schietbeurten snel even kijken en hoeverre en waar de klos al is verzwakt. Belangrijke informatie om te weten waar je een schot moet plaatsen op de klos.
- ❖ Gehoorbescherming is tijdens het schieten verplicht. De schutterij zorgt hier voor. Maar als je zelf aangemeten gehoorbescherming bezit, kun je die het beste meenemen. Houdt deze gehoorbescherming de hele wedstrijd in, dan word je ook minder afgeleid door de toeschouwers en kun je jezelf beter concentreren op de belangrijke taak.
- ❖ Trek stevige (warme) schoenen aan. De ondergrond is enigszins oneffen en met stevige schoenen sta je stabiel op de grond. De basis voor een precies schot op de klos.
- ❖ Het weer kan een belangrijke rol spelen en behoorlijk variëren. Zorg dat de kleding warm genoeg is voor het weertype. Als je het te koud hebt gaat dat ten koste van de concentratie en de precisie van de schoten. Neem een licht gewicht regenjasje mee indien er regen wordt verwacht.
- ❖ Draag ook bij regen een petje om de regendruppels uit je ogen te houden.
- ❖ Draag soepele en enigszins los zittende bovenkleding, zodat je gemakkelijk in de schiethouding kunt staan en de kleding niet gaat knellen.

Een goede voorbereiding op de wedstrijd zelf biedt ook psychologische voordelen. Je bent meer geconcentreerd op de taak die je te wachten staat. Je hebt er alles aan gedaan wat in je vermogen ligt. Daarover kun je jezelf later geen verwijten maken. Dat maakt een eventueel verlies makkelijker te accepteren. Daarnaast geef je met een goede voorbereiding ook een signaal af aan de concurrentie. Indien zij minder voorbereid zijn dan jij, zullen ze dat zien (petje, zonnebril, verrekijker) en zich misschien zorgen gaan maken. Ieder voordeel is er één.

Onder de mast

En dan komt de onvermijdelijke dag dat *het* moet gaan gebeuren. Je hoort (of ziet) de schutterij met harmonie in een lange slinger vanaf het schuttersgebouw door het dorp naar de wei marcheren. Na de inleidende beschietingen (het prijsschieten) stijgt de spanning met de vraag hoeveel kandidaten er zullen zijn. (Hierover is natuurlijk al weken gespeculeerd.) Na enkele spannende minuten geeft de President het verlossende antwoord en mag je jezelf met eventuele andere kandidaten melden voor het koningschieten.

Het schietterrein

Aangekomen op de schietweide is de schietplaats al ingericht voor het prijs- en koningschieten. In verband met de geldende veiligheidseisen wordt geschoten in een schietbak (kogelvanger), die speciaal voor dit doel is gemaakt.

Het geweer staat ongeveer 15 meter verder opgesteld op een zogenaamde affuit. Door deze opstelling is het onmogelijk dat er buiten de schietbak wordt geschoten.

Het geweer op de affuit kan zodanig worden bewogen dat het hele vlak binnen de schietbak kan worden bereikt. De affuit is voorzien van een schuin gemonteerde schuif-rails, zodat zowel grotere als kleinere schutters er gebruik van kunnen maken.

De wapenmeester zorgt dat het geweer wordt geladen en nodigt je dan uit om te komen schieten. (Met het geweer kan slechts een enkel schot per keer worden gelost.) De wapenmeester waakt over de veiligheid met het schieten. Volg de instructies van de wapenmeester daarom altijd strikt op!

Je zult merken dat de schietmast in zuidelijke richting staat. Dit betekent dat je bij zonnig weer of met een felle lucht tegen dit licht in kijkt met het schieten. Daarvoor is het gebruik van een petje aan te raden. Als door het felle licht het doel moeilijker is te zien, dan is ook een zonnebril aan te raden. Daarmee verhoog je het contrast van het doel. Beiden zorgen er ook voor dat je ogen niet te moe worden en je onscherp gaat zien. Voor een wat langere wedstrijd zeker iets om rekening mee te houden.

Als je de mogelijkheid hebt moet je zeker deel nemen aan het prijsschieten. Dan kun je het een en ander al even uit proberen bij dit 'proefschot'. Je kunt dan goed beoordelen of een petje of zonnebril je gaan helpen. Tevens krijg je een eerste indruk van het geweer waarmee je straks de schoten voor het koningschap gaat lossen. De aanwijzingen die ik hierna bespreek helpen je verder om deze schoten goed uit te voeren.

De schiethouding

De meeste kandidaten zijn onervaren schutters en hebben nog geen gevoel wat er bij het schieten allemaal komt kijken. Omdat schieten om precisie gaat, is stabiliteit

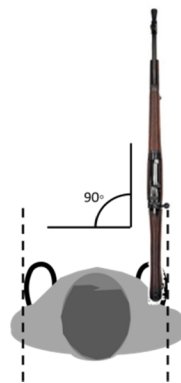

belangrijk. Daarvoor moet je eerst een goede schiethouding en positie achter het geweer aannemen.

- ❖ Het affuit waarop het geweer is gemonteerd is voorzien van een schuifrails. Schuif de rails met geweer eerst zo ver mogelijk naar voren richting schietbak.
- ❖ Ga haaks achter het geweer staan, zodanig dat de kolf in de buurt van de gewenste schouder staat. (Zie afbeelding.)

- ❖ Laat het geweer op de affuit terug zakken tegen je schouder.
- ❖ Zorg dat je met gespreide benen staat. Ongeveer zo breed als je schouders zijn.

- ❖ Leun met je gewicht licht naar voren en steun met je vrije hand ergens op het affuit om stevig te steunen. De hand waarmee je schiet houdt het geweer stevig vast en zorgt ervoor dat het geweer stevig tegen je schouder wordt getrokken. Dat zorgt voor meer stabiliteit.

Dit is de stabiele positie (nul-stelling) waarmee je ieder schot begint.

- ❖ LET OP! De wijsvinger nog niet meteen tegen de trekker leggen, maar tegen het hout van het geweer. Ook een schot dat per ongeluk af gaat is een tellend schot.

- ❖ Het geweer waarvan je gebruik maakt heeft een zogenaamd 'keep-korrel' vizier. Dit vizier bestaat uit een horizontaal balkje vlakbij je oog met een sleufje. Op de punt van de loop zit de 'korrel', een verticaal pinnetje.

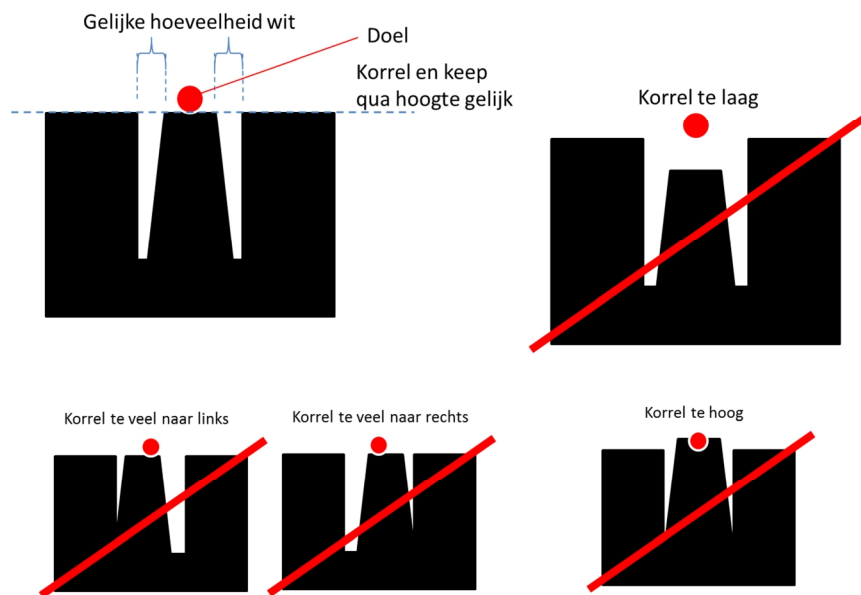
- ❖ Leg vervolgens je wang tegen de kolf, zodat je oog recht voor het achterste vizier komt. Kijk of je ook de korrel op het puntje van de loop kunt zien.
- ❖ Controleer of je kijkend over de vizierlijn direct met het vizier op de klos gericht bent. Is dit niet het geval, dan corrigeer je voor een afwijking naar links of rechts door met beide voeten iets op te schuiven in tegengestelde richting. Herhaal dit zodat je over je vizier recht naar de klos kijkt. Corrigeer nooit met je armen of bovenlichaam. Zit je te hoog of te laag, ga dan met je lichaam dichterbij staan of juist naar achteren.

Als je houding stabiel is, dan kan je met het schieten beginnen. Dan komt het er op aan dat het schot goed wordt uitgevoerd.

Het schieten

Neem de tijd voor ieder schot. Het is tenslotte jouw beurt en die wil je maximaal benutten. Niet het eerste schot maakt je koning, maar het laatste!

- ❖ Bij het innemen van de schiethouding heb je grof over de vizierlijn gekeken en deze in lijn gebracht met de klos waarop wordt geschoten. Nu moet de vizierlijn precies uitgelijnd worden. Hieronder is weergegeven hoe een correct vizierbeeld eruit hoort te zien. Zorg ervoor dat je vizierlijn altijd horizontaal staat. Iedere afwijking zorgt ervoor dat je schot niet op de gewenste plaats terecht komt.

- ❖ Als je het vizier correct hebt uitgelijnd en op de gewenste plaats op het doel hebt gericht, kan de trekker worden overgehaald. Leg je wijsvinger zacht tegen de trekker. Bouw rustig de druk op de trekker op, tot dat het schot af gaat. Probeer nooit aan de trekker te rukken. Dat zorgt ervoor dat je geweer gaat bewegen en niet meer op de juiste plaats is gericht.
- ❖ Kijk nadat het schot is gevallen gedurende drie seconden over de vizierlijn naar het doel. Nadat jij de trekker hebt overgehaald, moet het geweer nog zijn werk doen en het patroon afvuren. Iedere beweging die je maakt na het afdrukken zorgt dat je niet meer op de juist plek gericht bent. Een misser of verkeerd geplaatst schot is dan het gevolg.

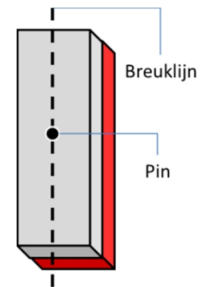
De tactiek

Ook al is het schieten misschien niet nieuw voor je, je ervaring met het geweer waarmee wordt geschoten is wel gering. Allereerst is het goed je te beseffen dat zowel het geweer als ook je ogen een afwijking kunnen hebben. Daar moet je achter zien te komen, om er vervolgens rekening mee te kunnen houden tijdens het schieten. Hieronder volgen een aantal aanwijzingen die iedere ervaren schutter gebruikt, om te weten hoe hij met het geweer om moet gaan.

- ❖ Probeer het geweer eerst rustig uit in de eerste paar schoten. (Denk aan de schiethouding.) Richt het geweer op een blank stuk hout. Bepaal precies waar je het schot wilt plaatsen en onthoudt deze plaats. Zoek hiervoor een herkenbaar punt op. Los het schot (volgens de instructie). Kijk waar de inslag van je schot zit en onthoud of dit afwijkend is van de plaats waar je het schot hebt geplaatst. Onthoudt hoeveel de afwijking is en naar welke richting. Deze

kennis heb je later nodig voor het precies plaatsen van de laatste schoten! Je corrigeert dan voor de afwijking die je hebt gezien.

- ❖ Waar moet je schieten op de klos? De meeste schutters schieten rondom de pin waarmee de klos is bevestigd. Dat is echter meestal niet de plaats waar de klos los zal breken bij het laatste schot! De klos breekt meestal in de lengterichting van de 'draad' van het hout (meestal de lengterichting van de klos). Schiet dus vooral op het midden van de lengte-as van de klos.

- ❖ Gebruik regelmatig de verrekijker om te zien waar de klos het zwakste is, om zo te bepalen waar je de klos wilt raken. Het moeilijkste is en blijft het voorspellen wanneer de klos gaat breken.
- ❖ Als de wedstrijd vordert en de klos los begint te zitten, is het tijd om van tactiek te veranderen. Afhankelijk van de staat van de klos (controleren met de verrekijker) is het wijs om regelmatig op de uiteinden van de klos te schieten. Mocht de klos al voldoende zijn verzwakt, dan kan een klap van de kogel tegen de uiteinden de klos doen breken, door het hefboomeffect van de klap. In het begin van de wedstrijd kun je dit bijvoorbeeld ieder tiende schot en later ieder vijfde schot doen, of nog vaker als het einde nadert. Juist voor deze gerichte schoten is het nodig om te weten wat de eventuele afwijking van het wapen is. Dan kun je het schot zeer gericht op de juiste plaats terecht laten komen, om de klos te breken.
- ❖ Kijk vooral tegen het einde van de wedstrijd goed waar de tegenstander de klos raakt en wat dat doet met de klos. Wel of geen beweging, hoeveel hout valt er vanaf. Daarmee kun je beter bepalen waar de zwakke plekken ontstaan.

Tot slot

In de afgelopen jaren hebben meerdere koningskandidaten mij gevraagd om hen aanwijzingen te geven voor het koningsschieten. Deze vragen zijn vermoedelijk aan mij gesteld omdat ik al 25 jaar actief ben in de schietsport, met verschillende titels op zak.

Met plezier heb ik in dit boekje de grondbeginselen van het (opgelegd) schieten beschreven, zodat meerdere mensen er gebruik van kunnen maken. De informatie in dit boekje is een greep uit eigen ervaringen en gevolgde trainingen. Schieten is helaas geen exacte wetenschap. De aanwijzingen in dit boekje helpen om met een plan op zak met het schieten bezig te zijn en je kansen te vergroten.

Feit blijft dat goed schieten niet in één dag te leren is. Oefenen bij een schietvereniging in de buurt is zeker aan te raden. Niets doen aan de voorbereiding van de wedstrijd om het koningschap is, wat mij betreft, zeker geen optie.

Maar hoe goed je voorbereidingen ook zijn, iedere klos heeft zijn eigen 'wil' en zal pas breken als daar de tijd rijp voor is! Je kunt alleen zorgen dat ieder schot raak is, dan kun je jezelf achteraf geen verwijten maken dat je het anders had moeten aanpakken.

Veel succes! Geniet vooral van de weg naar het koningschap...

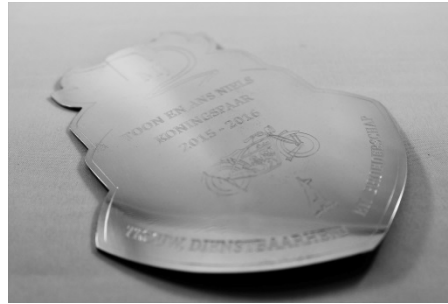
Gerico de Vries

Disclaimer: Garanties op een gunstige afloop kan ik niet geven. Het gebruik van de aanwijzingen in dit boekje is geheel voor risico van de gebruiker.

puu *R* goudsmederij Ambacht

Tempelierstraat 3 - 6851 BL Huissen - Tel: 026 - 379 84 75

<http://goudsmederijpuurambacht.nl/>

Wij maken van uw Koningszilver een waardevol aandenken aan uw koningschap.